

налювати нормативні акти, що відносяться до компетенції підрозділу згідно зі змінами в економічному середовищі та економічній політиці; вивчати та застосовувати передовий досвід в управлінні соціально-економічними процесами.

Контрольні — контролювати дотримання працівниками підрозділу чинних нормативних актів та їх кваліфіковано тлумачити; контролювати впровадження в життя рішень державних органів вищого рівня, контролювати правомірність управлінських рішень підпорядкованих структур; здійснювати експертизу проектів нормативних актів.

О. А. Федірко, канд. екон. наук, доц.,
кафедра міжнародної економіки

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ

При розробці методичного забезпечення навчального процесу на магістерському рівні необхідно враховувати особливості Болонської концепції, яка вимагає формування конкретних професійних вмінь, навичок, компетенцій студента в межах обраної ним спеціальності. Магістратура є завершальним етапом вищої освіти, що обумовлює побудову навчального процесу, яка максимально сприяє практичному застосуванню набутих знань. При цьому, практичні завдання, які студенти виконують на матеріалах баз практики, повинні носити комплексний міждисциплінарний характер. Розглянемо у світлі окресленої проблематики функції, які покладено на індивідуальне практичне завдання в межах дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації)».

Метою практичного завдання є оцінка рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємства на основі діагностики конкурентного середовища організації, оцінки рівня економічного потенціалу, ефективності бізнес-процесів та внутрішніх функціональних підрозділів підприємства, а також вироблення на підставі проведеного аналізу комплексу рекомендацій щодо вдосконалення конкурентної стратегії об'єкту дослідження. Поставлена у практичній роботі мета визначає ряд конкретних завдань, спря-

мованих на формування професійних компетенцій, які вимагають застосування набутих раніше знань у сфері маркетингу, менеджменту, управління фінансами підприємств, економічного аналізу, статистики, міжнародної економіки, управління міжнародною економічною діяльністю, управління персоналом тощо.

Перший блок індивідуального практичного завдання вимагає здійснити оцінку рівня міжнародної конкурентоспроможності продукції (послуг) організації, що є базою практики. В межах цього блоку формуються компетенції у сфері маркетингу (визначення чинників та оцінка рівня міжнародної конкурентоспроможності продукції), виробничого менеджменту (характеристика системи управління витратами на підприємстві), управління якістю (аналіз системи управління якістю).

Другий блок завдання переважно зорієнтований на формування навичок у сфері проведення маркетингового дослідження за заданою тематикою. Він передбачає комплексну діагностику конкурентного середовища компанії з використанням сучасного інструментарію конкурентного аналізу, а саме: моделі п'яти конкурентних сил М. Портера, методик оцінки інтенсивності конкуренції в галузі та рівня монополізації ринку (індекси Герфіндаля-Гіршмана, Розенблюта, коефіцієнт Лернера, коефіцієнт концентрації, оцінка статистичного розподілу ринкових часток конкурентів на основі розрахунку їх середньоквадратичного відхилення тощо), факторний аналіз динаміки ринкових часток компаній, метод складання карти стратегічних груп, побудова конкурентної карти ринку тощо. Студентам пропонується поєднати експертні методи дослідження з математичко-статистичними, узгодженість яких може свідчити про валідність здійснених висновків.

Враховуючи сучасні міжнародні тенденції розвитку економічної науки в подальшому необхідно посилювати математичну складову економічних досліджень студентів. Так, зокрема у межах даного блоку практичного завдання планується використання кореляційно-регресійних моделей при визначенні чинників, які впливають на розмір та динаміку ринкової частки підприємства, обсягу його продажів, прибутку, рівня рентабельності тощо. Аналіз диспозиції конкурентів на ринку необхідно здійснювати за допомогою сучасного програмного забезпечення, як, наприклад, пакет STATISTICA, який, зокрема, дозволяє проводити групування конкурентів за допомогою агломеративно-ієрархічного аналізу, що дозволяє отримувати математично обґрунтовані кластери конкурентів, виходячи із визначених дослідником входних параметрів.

Третій етап вимагає комплексного бачення діяльності підприємства як соціально-економічної системи, визначення конкурентних переваг і слабких місць у всіх функціональних підрозділах підприємства. Студент повинен осмислити систему економічних показників підприємства за критерієм їх впливу на забезпечення конкурентних переваг. В якості базової пропонується модель, що поєднує показники виробничої, маркетингово-збутової та фінансової діяльності. При цьому акцент робиться на творчому підході до селекції показників конкурентоспроможності. Наголошується основний принцип конкурентного аналізу — порівнюваність початкових даних та необхідність трансформації абсолютних показників у відносні. Головною метою даного блоку практичного завдання є вироблення навичок критичного мислення на базі комплексу знань, який забезпечується бакалаврським рівнем за напрямком підготовки «Економіка і підприємництво».

Четвертий і п'ятий етапи комплексного практичного завдання зорієнтовані на формування у студента компетенцій у сфері стратегічного управління міжнародною діяльністю компанії. Тут важливим є стимулювання творчого підходу до розробки управлінських рішень та рекомендацій, корегування міжнародної конкурентної стратегії підприємства. Важливим є застосування SWOT-аналізу як дієвого інструменту пошуку шляхів адаптації компанії до викликів конкурентного середовища. Теорію ігор може бути використано при побудові матриці можливих реакцій конкурентів на заходи компанії.

Характеристика системи управління міжнародною конкурентоспроможністю компанії передбачає визначення студентом особливостей процесу планування конкурентоспроможності на підприємстві, організації процесу прийняття рішень та розподілу повноважень у сфері формування конкурентних переваг на всіх ланках ланцюжка створення цінності компанії. Особливість такої постановки завдання полягає у тому, що в явному вигляді функціонально чітко виокремленої системи управління конкурентоспроможності не існує. Вона органічно вмонтована в систему управління підприємством, і її виявлення вимагає від студента здатності абстрагуватися від вузького, утилітарного розуміння процесу управління конкурентоспроможністю.

В цілому комплексні індивідуальні практичні завдання, які мають міждисциплінарний характер і спрямовані на узагальнення та практичну аплікацію знань вмінь і навичок дисциплін циклу фахової підготовки, на мою думку, відіграють центральну роль у процесі формування професійних компетенцій фахівців магістерського рівня.